

Závěrečná zpráva o projektu

Grantový program Karlovarského kraje

Údaje o projektu

název projektu: Podpora populace užovky stromové

Evidenční číslo smlouvy: D 703/2010

program: Záchrané programy zvláště chráněných živočichů

stručný popis projektu - cíle projektu:

1. Vytvořit mozaiku stanovišť a úkrytů v krajině
2. Vybudovat místa vhodná pro jejich rozmnožování
3. Zajistit údržbu a střežení již vybudované odchovny

Údaje o organizaci

organizace: EC Meluzína RCAB **číslo registrace MV ČR:** VSC/1-16504/92R

adresa sídla: Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01

statutární zástupce: Ing. Martin Lípa

telefon ,e-mail, www : +420777086620, ec.meluzina@volny.cz, www.meluzina.info/

Realizace projektu:

Současný stav řešené problematiky:

ECM založilo a v dubnu 2002 akreditovalo pozemkový spolek Meluzína. Členem tohoto pozemkového spolku je i pan Kuchta který v 70. a 80. letech úspěšně množil užovky stromové v obci Korunní u Stráže nad Ohří. Po jeho přestěhování bohužel tato lokalita zanikla.

Nyní žije pan Kuchta v osadě Peklo. V okolí se užovky stromové i obojkové běžně vyskytují. Vzácně se objevuje i užovka hladká. Z ostatních druhů plazů se běžně vyskytuje také zmije obecná, slepýš křehký a ještěrka živorodá. V roce 2009 byla poprvé zaznamenána i ještěrka obecná.

V jádrovém území výskytu užovky stromové dojde v příštích letech k přeložení silnice č.13 na novou trasu. Vzhledem k tomu, že se bude jednat o plošně rozsáhlou stavbu probíhající v území několik let, lze předpokládat negativní vliv na populaci tohoto chráněného živočicha. Je nutné již v předstihu připravovat místní populaci na tuto zátěž. Náš projekt se snaží vytvářet mimo všechny navrhované trasy silnice místa, kde budou moci užovky přežít tuto rekonstrukci a odkud se budou moci šířit zpět do krajiny.

Projekt zahrnoval tři skupiny opatření na daných pozemcích:

- 1. Zajistění údržby a střežení již vybudované odchovny.**
- 2. Udržování míst vhodných pro jejich rozmnožování.**
- 3. Údržba mozaiky stanovišť a úkrytů v širším okolí odchoven.**

V první řadě byl doplňován hnůj a další organický materiál do stávajícího zařízení, tak aby byla kryta mineralizace organické hmoty.

Díky dostatku organických surovin jsme hromadu i dále zvětšovali. Čím bude množství organického materiálu větší, tím stabilnější bude teplota a vlhkost uvnitř odchovny.

V okolí odchovny bylo prováděno střídavé ruční sečení porostu. Cílem tohoto opatření je, aby se na malém prostoru střídala místa s nízkou vegetací a s vysokým porostem. Je to důležité jednak pro bezpečnost plazů. Dále je to nezbytné pro to, aby v horkých letních dnech mohly vyhledávat místa s optimální teplotou prostředí. Ruční sečení kosou pak zabrání zranění plazů.

Další zařízení je vybudováno ve vzdálenosti cca 200m od první odchovny. Respektujeme tak doporučení odborníků vybudovat další vhodné zařízení tak, aby nedocházelo ke koncentraci plazů pouze na jednom stanovišti.

Vlastní zařízení pro rozmnožování užovek opět tvoří masivní hromada směsného hnoje hospodářských zvířat s vysokým podílem koňského hnoje. Hromada substrátu je proložena dřevem - dutými kmeny a ohraničena dřevem a kameny.

Část dřev byla vložena také do substrátu, aby zde mohly vzniknout prostory pro úkryt hadů a kladení vajec. Koňský hnůj se slámou zajistí dostatečnou teplotu a vlhkost pro vývoj vajec. V blízkosti odchovny je dostatečně pestré okolí s tekoucí vodou a bujným bylinným pokryvem, který je důležitý za letních veder.

Užovky nebyly do odchovného zařízení nikterak přenášeny, protože je snadno objeví samy podle zvýšené teploty oproti teplotě okolí. Nebyla tedy třeba výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu, protože s chráněným druhem nebylo nijak manipulováno.

V rámci projektu byla udržována zeleň na okolních pozemcích. Lokalita v minulosti postupně zarůstala vysokou zelení. Nejvíce zastíněné části již nejsou pro užovky atraktivní.

Při údržbě lokality byly probírány výmladky křoviny a stromů. V menší míře byla odstraněna v mimohnízdním období i další náletová zeleň tak aby vznikla mozaika stále osluněných míst s místy s toulavým stínem.

Dřevo a větve byly použity ke zvětšení stávajících a k budování nových úkrytů. Ty jsou důležité zvláště pro juvenilní užovky, aby nemohly být loveny toulavými kočkami nebo přirozenými nepřáteli.

Činnost byla průběžně dokumentována včetně fotografií.

Cíle projektu které byly splněny:

1. Umožnit rozmnožování užovky stromové v místech jejího pravidelného výskytu.
2. Zajistit nenápadný dohled zabraňující nelegálním odchytům.
3. Zajistit bezpečné úkryty pro užovky stromové během letní i zimní sezóny.
4. Pokračovat s přípravou populace užovky na rekonstrukci silnice č.13

Předpokládané výstupy projektu, které byly dodrženy:

1. Údržba dvou zařízení pro rozmnožování užovky stromové.
2. Údržba širšího okolí odchoven - celková výměra ploch: cca 2,2 ha
3. Fotodokumentace.

Poznámka závěrem

Ve spolupráci s občanským sdružením Zamenis vypracovalo EC Meluzína RCAB studii, která se zabývá analýzou rizik pro populaci užovky stromové. Zvláštní pozornost věnuje změnám v běžném využívání krajiny, které mohou vést k plošné přeměně biotopů obývaných tímto kriticky ohroženým druhem. Studie je k dispozici na www.meluzina.info/
V rámci pozemkového spolku Meluzína spolupracujeme s dalšími vlastníky pozemků při ochraně užovky stromové a další druhů plazů.

Mimo přípravy úkrytů a údržby vhodné struktury biotopů EC Meluzína RCAB provádělo v roce 2010 též průzkum dalších lokalit.

Fotodokumentace

Během léta užovky stromové preferují místa s vyšším bylinným krytem, který je částečně chrání před ptačími predátory. Proto je velmi důležitá mozaika a proměnlivost ve stanovištních podmínkách.

Fotodokumentace

Užovky stromové jsou nejvíce zranitelné predátory v jarním období, kdy se intenzivně vyhřívají.

Okolí odchozny běžně využívají i další druhy plazů. Zde zachyceno společné vyhřívání s užovkou obojkovou.

Fotodokumentace

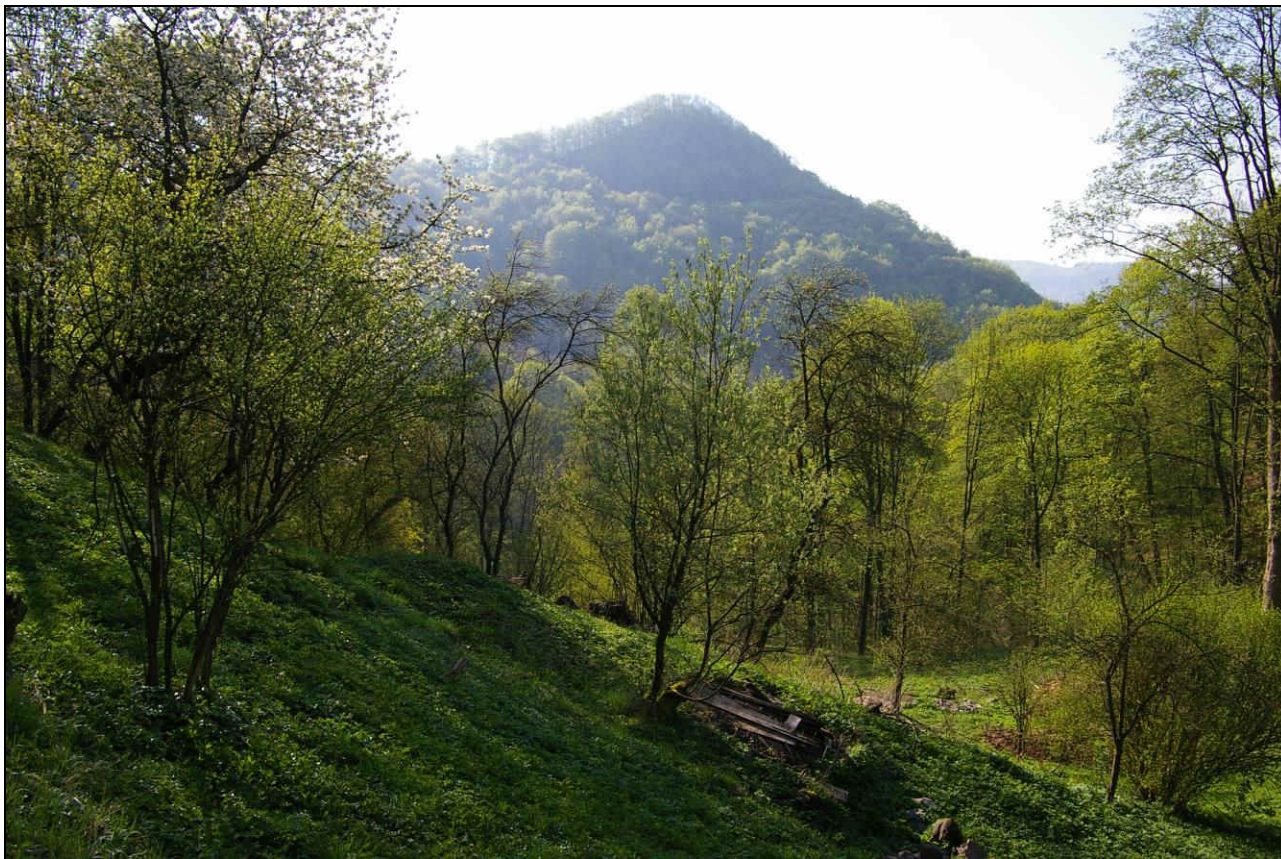

Od roku 2009 je zde také zaznamenávána ještěrka obecná. v období 1985 - 2008 zde nikdy nebyla pozorována.

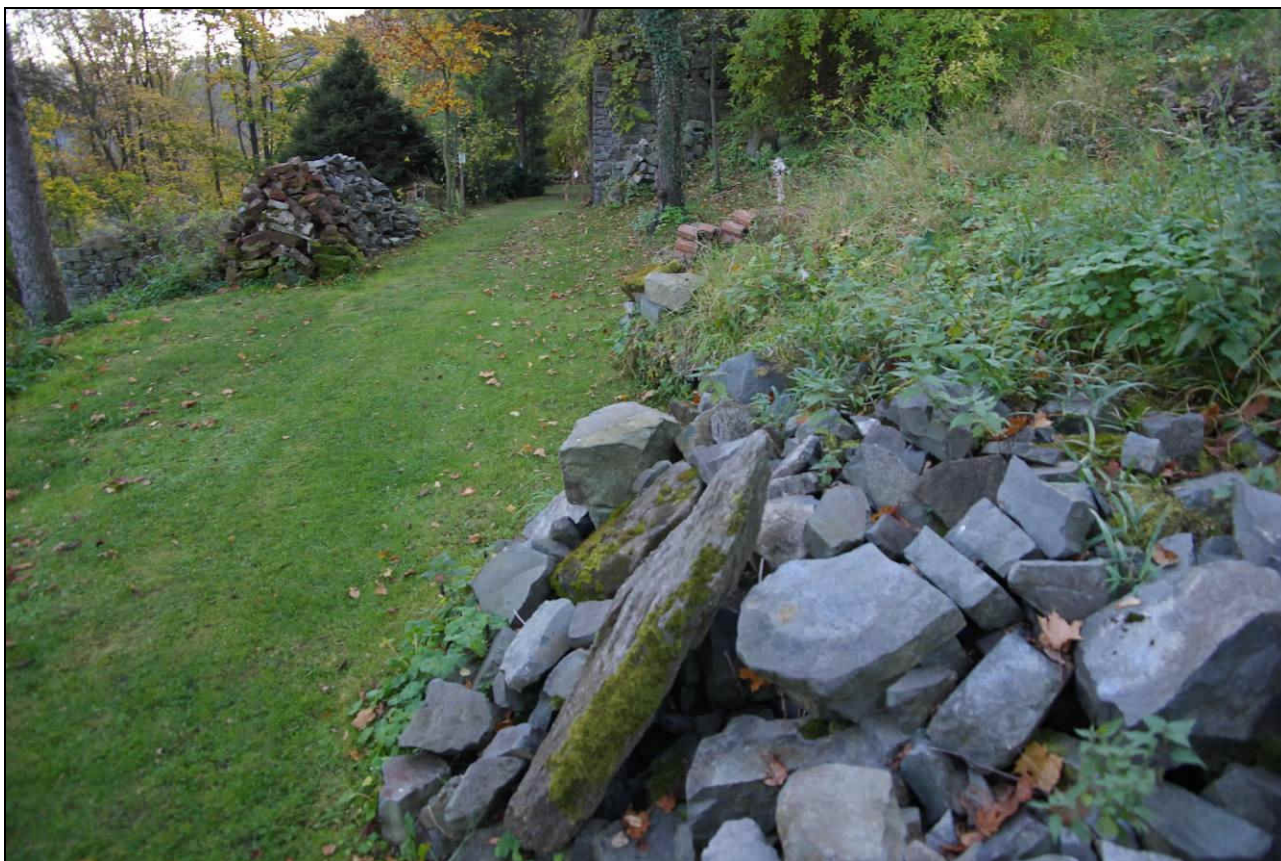

Slepýš křehký je nejběžnějším plazem na stanovišti.

Fotodokumentace

V okolí odchovny je udržována pestrá mozaika stanovišť.

Arboretum Horní hrad - i zde ve spolupráci s panem Jakubem Hejtíkem jsou připraveny vhodné úkryty, které zatím využívá užovka obojková a hladká. Užovka stromová byla zaznamenána v nejbližší cca 2 km daleko.

Fotodokumentace

Při ochraně plazů spolupracuje EC Meluzína RCAB s občanským sdružením Zamenis. Na snímku je líhniště instalované v lokalitě Peklo v roce 2010.